

Sociologiska institutionen

Med Rosengård som hemland

- och invandrarskap som ny etnicitet

Författare: Carolin Andersson

Kandidatuppsats: Sociologi, SocK01 15hp

Höstterminen 2010

Handledare: Malin Åkerström

Abstrakt

Författare: Carolin Andersson

Kandidatuppsats: Sociologi, SocK01 15 hp

Titel: Med Rosengård som hemland

Handledare: Malin Åkerström

– och invandrarskap som ny etnicitet. Sociologiska institutionen. Höstterminen 2010.

Syfte:

Syftet med denna kvalitativa studie är att skapa en bredare förståelse för hur unga män i multietniska Rosengård i Malmö upplever sin tillvaro. Min analys besvarar hur de unga männen konstruerar etnicitet och vilken betydelse deras bostadsområde Rosengård har i denna process.

Utgångspunkter:

Studiens empiriska material består av fältanteckningar från deltagande observation på en mötesplats för ungdomar i Rosengård, samt transkriberade intervjuer från tre fokusgrupper av totalt elva unga män. Detta material analyseras i huvudsak med hjälp av Stuart Halls (1989) teori om ny etnicitet, samt teoretiska inslag av bl.a. Loic Wacquant (2009) och Norbert Elias & John L. Scotson (1999).

Resultat:

De unga männen konstruerar till stor del sina etniciteter utifrån en gemenskap som bygger på kollektiva upplevelser av att ha sitt ursprung i ett annat land. Beteckningen invandrare blir därmed en central utgångspunkt. Gemenskapen, som utgår från Rosengård, får också betydelsen av en etnisk gemenskap. Den är baserad på nya etniciteter i kontrast till den svenska gemenskap som bygger på ett koncept av gammal etnicitet. Som en multietnisk stadsdel ger Rosengård de unga männen möjlighet att upptäcka sitt ursprung och att undkomma den stigmatisering som de upplever i mötet med det svenska samhället. De unga männen använder kategorierna svenskar och flyktingar som ett sätt att positionera sig. Upplevelserna av polis och media som gemensamma fiender stärker deras sammanhållning, och tillsammans med berättelser om upplopp i Rosengård skapar det ytterligare utgångspunkter för de unga männens kollektiva konstruktion av etnicitet.

Nyckelord: Etnicitet. Gemenskap. Stigmatisering. Invandrare. Rosengård.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Syfte och frågeställningar.....	1
Begreppsdefinitioner.....	2
Rosengård.....	3
Mediebevakning och upplopp.....	3
Tidigare forskning.....	4
Metod.....	6
Metodval.....	6
Urval.....	7
Genomförande.....	8
Etiska aspekter.....	9
Kritiska reflektioner.....	10
Teoretiska utgångspunkter.....	10
Resultat och analys.....	12
En kollektiv berättelse... ..	12
... om blatte som ny etnicitet.....	12
... och Rosengård som hemland.....	14
Vilka är vi inte, och vem är vår fiende?.....	19
Vi är inte svenskar!.....	19
Inte heller flyktingar.....	22
Mot polis och media – tillsammans står vi enade.....	23
Sammanfattande slutsatser.....	25
Källförteckning.....	27

Inledning

Med Rosengård som hemland är en kvalitativ studie som syftar till att ge en djupare förståelse för hur unga män i den multietniska stadsdelen Rosengård i Malmö upplever sin tillvaro. Jag undersöker hur de unga männen konstruerar etnicitet och vilken betydelse Rosengård har i denna process. Studiens empiriska material består av fältanteckningar från deltagande observation på en mötesplats för ungdomar i Rosengård, samt transkriberade intervjuer med tre fokusgrupper av sammanlagt elva unga män. Fokusgrupperna består av fria diskussioner utifrån tre på förhand valda ämnen – Sverige, Rosengård och media. Val av teoretiska utgångspunkter görs med hänsyn till vad som kommer fram under intervjuerna. Jag utgår i första hand från Stuart Halls (1989) teori om ny etnicitet, och har även teoretiska inslag av bl.a. Loic Wacquant (2009) och Norbert Elias och John L. Scotson (1999).

Studien inleds med en genomgång av syfte och frågeställningar, vilket också innefattar argument för dess avgränsning. Därefter anser jag det vara nödvändigt med en definition av några begrepp som är återkommande i studien och en kort områdesbeskrivning av Rosengård. Det inledande kapitlet avslutas med en sammanfattning av den mediala rapporteringen från stadsdelen mellan 2008, det år som upplopp bryter ut i Rosengård, och maj 2009. Tidigare forskning presenteras kort beträffande andra studier av ungdomar i multietniska förorter, varav två studier presenteras något mer ingående. Därefter följer ett kapitel som behandlar studiens metodologiska aspekter, åtföljt av ett kapitel med dess teoretiska utgångspunkter. Resultat och analys står som sista kapitel, som också innehåller sammanfattande slutsatser.

Syfte och frågeställningar

Det finns ett omfattande system av diskurser och praktiker i Sverige idag som bidrar till en rumslig och mental separation mellan människor på basis av etnicitet och ras. Separationen får som konsekvens att olika bostadsområden i städernas utkanter betecknas som förorter; inte beroende på dess geografiska läge utan som en symbolisk beteckning för invandrartäthet, utanförskap och fattigdom (Alinia 2006). Med detta som utgångspunkt vill jag argumentera för betydelsen av att eftersträva en bredare förståelse för hur unga män som är bosatta i svenska multietniska förorter upplever sin tillvaro. Jag har därför valt att göra en studie som utgår från den multietniska stadsdelen Rosengård i Malmö.

Mitt *syfte* med denna studie är att:

- skapa en förståelse för hur unga män i Rosengård upplever sin tillvaro.

De mer *specifika frågeställningar* som har tagit form under arbetets gång, och som jag avser att besvara i min analys är:

- hur konstruerar de unga männen etnicitet?
- vilken betydelse har Rosengård för dessa processer?

Jag *avgränsar* mig i arbetet genom att enbart fokusera på:

- unga män
- mellan 15 och 25 år
- som besöker en specifik mötesplats i Rosengård

Jag utgår från en specifik mötesplats för ungdomar för att kunna sätta samman fokusgrupper med deltagare som känner varandra sedan tidigare. De ungdomar som besöker den mötesplats jag har valt att utgå ifrån är mellan 15 och 25 år och nästan uteslutande unga män. Det är av den anledningen som denna studie enbart behandlar de unga männens erfarenheter. Jag är medveten om att undersökningen därför saknar ett genusperspektiv och att det utesluter en förståelse för hur unga kvinnor i Rosengård upplever sin tillvaro. Det är viktigt att komma ihåg att mitt resultat utgår från denna specifika grupp av unga män, och därmed inte kan generaliseras till att gälla alla unga män i Rosengård. Resultatet kan endast ge en förning om hur andra unga män som är bosatta i Rosengård upplever tillvaron.

Begreppsdefinitioner

I detta avsnitt definierar jag några begrepp som har stor betydelse för studien och som därför inte bör missförstås. *Etnicitet* är en beteckning för att ange skillnader mellan sociala grupper utifrån kulturella kriterier. De viktigaste kriterierna anses vara föreställningar om ett gemensamt ursprung och om ett delat historiskt öde. Ett annat vanligt kriterium är ett eget språk (Brante, Andersen & Korsnes 2001). När jag benämner någon som etniskt svensk i studien, syftar jag på en person som har båda föräldrarna födda i Sverige. *Invandrare* är ett begrepp som kan ha flera definitioner. Söker man i Svenska Akademiens Ordbok (nätupplagan¹) står det ” person som invandrat till ett land l. ett område; immigrant”. Denna studie behandlar upplevelsen av att själv vara invandrare och att ha föräldrar som har

¹ För mer information se källförteckning sid. 28

invandrat. Jag refererar till detta med benämningar som ”invandrarbakgrund”, ”utländsk härkomst” eller ”annat ursprung”. *Stigmatisering* innebär att tillskriva en individ eller grupp negativa egenskaper på basis av ett bestämt kännetecken; ett stigma. Sociologen Erving Goffman (2008:14) menar att det finns tre artsilda typer av stigma; kroppsliga missbildningar, personlig karaktär (t.ex. psykiska problem, kriminalitet, homosexualitet) och ”tribala stigma” som ras, nation och religion. Han poängterar dock att stigmatisering snarare handlar om mänskliga relationer än om specifika egenskaper.

Rosengård

Rosengård är en stadsdel i Malmö där nästan 22 000 av stadens invånare är bosatta (malmo.se)². Stadsdelen uppfördes som en del av miljonprogrammet under 1960- och 70-talet och har varit allmänt känt som ett utsatt område sedan 40 år tillbaka. Rosengård är i hög grad en multietnisk stadsdel med en befolkning från 111 olika länder, och andelen invandrare³ uppgår till nästan 90 procent av invånarna. Befolkningen kan sägas vara ung med 35 procent under 20 år och endast 6 procent över 70 år. Bilden av Rosengård som utsatt kan delvis bero på den höga andel invånare som lever med försörjningsstöd, vilket år 2006 uppgår till 27 procent. Andelen förvärvsarbete bland de boende är låg och uppgår samma år till 39 procent. Motsvarande andel för hela Malmö är 63 procent. Omsättningen på invånare är stor i Rosengård; mellan 2002 och 2006 flyttade cirka 9800 personer till stadsdelen, samtidigt som cirka 10 500 flyttade ut. Det är nästan hälften av dess befolkning. I Rosengård finns det mesta som de boende kan tänkas behöva; dagis och äldreomsorg, skola och fritidsverksamhet, matbutiker, bank och apotek. Vårdcentral och tandläkare finns också att tillgå i Rosengård.

Mediebevakning och upplopp

Syftet med detta avsnitt är att ge en bakgrund till de upplopp som de unga männen berättar om i intervjuerna, samt till deras beskrivna upplevelser av medias negativa framställning av Rosengård. Uppgifterna är hämtade från en sammanställning som Hallin, Jashari, Listerborn & Popoola (2010) har gjort av medias rapportering från stadsdelen mellan 2007 och 2010. Uppgifter om olika händelser har de kompletterat med uttalanden av polis och tjänstemän från Malmö stad. Sammanställningen visar att antalet anlagda bränder som media tidigare har rapporterat om ökar under början av 2008. Media redogör så gott som dagligen om anlagda bränder i bl.a. sophus, källargångar och personbilar. Det rapporteras också om flera attacker

² Samtliga siffror under denna rubrik är tagna från Malmö Stads hemsida. För mer information se källförteckning sid. 28

³ Här räknas de som själva är eller har båda föräldrarna födda utanför Sverige.

med stenar och ägg mot polis och räddningstjänst. Under året uppmärksammas hur nedslitna vissa av husen är i Rosengård. *Uppdrag granskning* gör ett reportage från stadsdelen med titeln *Bland kackerlackor i trångboddhetens Malmö*. Efter att ett kontrakt har löpt ut på en lokal som använts som moské i Rosengård ockuperar några ungdomar lokalen den 15:e december 2008. Ett 30-tal poliser med hundpatruller utrymmer den. Några invånare uttalar sig i media om att de upplever polisens agerande som kränkande eftersom hundar anses vara ett orent djur enligt muslimer. Poliserna som bevakar lokalen attackeras de följande dagarna med stenar, glasflaskor och fyrverkerier och två containrar sätts i brand. Ett 20-tal personer grips, men ingen av dessa är från Rosengård. Den 18:e december anläggs flera bränder av maskerade personer; åtta släpvagnar antänds och släpas ut på vägen och två personbilar sätts i brand. Inom femton minuter rapporteras fem anlagda bränder på en väg i närheten. Senare på kvällen uppstår en öppen konflikt mellan ungdomar och polis och räddningstjänst som attackeras med slangbomber, stenar och smällare. Ett hundratal poliser är på plats för att försöka ta kontroll över oroligheterna, och det uppges att närmare 200 poliser finns i beredskap. Upploppen pågår under sex dagar.

I januari 2009 släpps en rapport från Försvarshögskolan, "Hot mot demokrati och värdegrund – en lägesrapport från Malmö", där det varnas för en islamistisk radikaliserings i Rosengård. Rapporten får stor uppmärksamhet, men kritiseras hårt och ifrågasätts. Media uppmärksammar återigen de dåliga bostadsförhållandena och det skrivs mycket om ett kriminellt gäng som håller på att etablera sig i Rosengård. Under mars månad rapporteras det i princip dagligen om anlagda bränder och ägg- och stenkastning på polis och räddningstjänst. I april är medierapporteringen nästintill oförändrad och består av anlagda bränder och öppna konflikter mellan ungdomar och polis. Journalister attackeras vid två tillfällen och ett värdetransportran inträffar i stadsdelen den 30:e april 2009.

Tidigare forskning

Flera studier av ungdomar i multietniska förorter beskriver upplevelser av stigmatisering och utanförskap (Bäckman 2009; Lalander 2009; Sernhede 2007). Ytterligare studier förklarar de identitetsprocesser som innebär att ungdomarna konstruerar "nya etniciteter". De nya etniciteterna förklaras som att ungdomarna slits mellan upplevelser av att ha samma etnicitet som föräldrarna och att vara svenskar. (Lalander 2009; Peterson, Svensson & Addo 2003; Sernhede 2007). Då flera av dessa studier utgår från en specifik grupp ungdomar så som

utövare av hiphopkultur, gatukultur eller etniskt svenska ungdomar, har jag valt att presentera två studier av mer generell karaktär.

Sociologerna Abby Peterson och Lennart G. Svensson (2003) har tillsammans med forskningsassistenten Tobias Addo utfört en etnografisk studie, med titeln *Ungdomar i vardagens väv*, som undersöker ungdomars gruppbyggande i en storstadsförort. De beskriver stockholmsförorten som relativt resurssvag och med en stor andel invandrare. De menar att en gemenskap med vänner har ett eget värde för ungdomarna, och att det är den täta sammanhållningen som är viktig. Kompisgrupperna är ofta etniskt blandade. Det finns dock en svag tendens att de med invandrabakgrund dras till varandra medan de etniskt svenska ungdomarna bildar egna grupper. De menar vidare att svenskar ofta utgör de Andra i identitetskonstruktioner hos ungdomar som är bosatta i multietniska förorter. Det gäller även för de ungdomar som är etniskt svenska. Den egna förorten representeras ofta av en motsägelsefull bild; ungdomarna upplever det vara en tråkig plats som de söker sig ifrån samtidigt som den ger en känsla av trygghet. Författarna menar att den har en känslomässig laddning och att den utgör en viktig ram för ungdomarnas identitetsskapande.

I studien använder jag också intressanta aspekter av Rickard Jonssons doktorsavhandling *Blatte betyder kompis* (2007) i vilken han studerar maskulinitet och språk på en högstadieskola. Jonsson uppmärksammar att den grupp unga invandrarkillar, som han följer under sina fältstudier, ofta refererar till en gemenskap. Han förklarar att gemenskapen kommer till uttryck i små detaljer, i hur killarna kommunicerar, tilltalar varandra eller umgås på lektioner och raster. Avhandlingen beskriver hur deras sätt att kommunicera kan användas för att skapa en gemenskap och en förståelse för vilka de själva eller andra är.

Jag refererar i min studie även till Hallin, Jashari, Listerborn & Popoolas undersökning *Det är inte stenarna som gör ont* (2010). Jag poängterar också vissa likheter med resultatet från min B-uppsats i Sociologi från vårterminen 2009 (Andersson & Bahtiri). Den förstnämnda studien har sin utgångspunkt i bostadsområdet Herrgården i Rosengård och syftar till att analysera vad som orsakar motsättningar och konflikter mellan yngre män och polis respektive räddningstjänst. Den senare utgår från den multietniska förorten Kronogården i Trollhättan och syftar till att få en djupare förståelse för orsakerna bakom de upplopp som ägde rum i stadsdelen 2007 och 2008.

Metod

Metodval

I följande avsnitt redogör jag för mina metodval, mitt urval och mitt tillvägagångssätt. Jag reflekterar också över etiska aspekter och avslutningsvis presenterar jag några reflektioner över studiens kvalitet. Eftersom syftet med arbetet är att få en djupare förståelse för de unga männens upplevda tillvaro i Rosengård, känns valet av en kvalitativ metod given. De metoder jag använder för att samla in mitt empiriska material är deltagande observation på en mötesplats för ungdomar vid två tillfällen, samt tre fokuserade gruppintervjuer som tar upp tre teman; Sverige, Rosengård och media.

Att utföra en fokuserad gruppintervju innebär att man samlar en grupp människor som inom en begränsad tid får diskutera ett givet ämne (Wibeck 2010). Jag fungerar som en samtalsledare som initierar diskussionen och introducerar nya aspekter av ämnet i den mån det behövs. Anledningen till att jag väljer gruppintervjuer istället för enskilda intervjuer är, förutom de gruppdynamiska aspekterna, den bredare skala av idéer som ofta kommer fram vid det förra alternativet. En nackdel med fokusgrupper kan dock vara att tillbakadragna personer inte får en chans att komma till tals, och att jag omedvetet styr diskussionerna i en viss riktning (ibid). Jag försöker undvika detta genom att sätta samman fokusgrupper med intervjupersoner som känner varandra sedan tidigare, och jag intar själv en passiv roll i diskussionen. Jag ger emellanåt ordet till de mer tystlåtna i varje grupp.

Deltagande observation som metod är en fördel framför allt därför att jag kan tillägna mig kunskap genom förstahandserfarenheter. Metoden ger mig också en bredare utgångspunkt för mina tolkningar, och en möjlighet att till viss del röra mig utanför deltagarnas selektiva perspektiv (Fangen 2005). En begränsning med metoden är den inverkan jag själv har på materialet. Jag är selektiv i vad jag noterar under observationerna och påverkar i viss mån de människor jag avser att observera. Det sistnämnda kan samtidigt vara en fördel. Ett syfte med valet av deltagande observation är nämligen att jag tänker mig att det fyller ytterligare en viktig funktion förutom att samla in empiriskt material; det reducerar eventuella upplevelser av en underlägsen maktposition hos intervjupersonerna. Eftersom rollen av forskare kan upplevas överlägsen, och kanske också det faktum att jag är etniskt svensk och äldre än de, finns det en risk att relationen mellan mig och intervjupersonerna tar skada (Crang & Cook 2007). Eftersom min roll i mötet med de unga männen kan antas få stor inverkan på mitt intervjumaterial vill jag att intervjusituationen ska upplevas så naturlig som möjligt. Genom

att jag besöker deras mötesplats där de är på "hemmaplan" med sina vänner i en bekant miljö, och där jag tillhör en minoritetsgrupp både som etniskt svensk och kvinna, inleds vår relation med att de till viss del besitter en överlägsen maktposition. Jag tror det kan bidra till en upplevelse av en mer jämlik relation i den kommande intervjusituationen. I analysen av det insamlade materialet utgår jag i första hand från fokusgruppsintervjuerna. Observationerna används främst för att stärka eller försvaga olika tolkningar.

Urval

Rosengård gjordes som ett "bekvämlighetsurval" av tids- och kostnadsskäl, då stadsdelen var mest tillgänglig eftersom jag själv är bosatt där sedan en kort tid tillbaka. Observationerna äger rum på en mötesplats för ungdomar i åldern 16-25 år i Rosengård. Det är också här jag hittar mina deltagare till fokusgrupperna, som består av unga män i åldern 15-17 år. Denna mötesplats är den enda som är fri från specifika politiska, religiösa och etniska regleringar och tillgänglig för ungdomar över 15 år. Det är ungdomar med olika etniska ursprung som kommer till lokalen. Däremot träffade jag ingen etniskt svensk under mina besök. De fokuserade gruppintervjuerna utförs i i tre grupper med sammanlagt elva deltagare.

Under mina besök på mötesplatsen skriver jag ner namn och telefonnummer till de unga män som vill delta i studien. Jag placerar fem deltagare i varje grupp. Ett lämpligt deltagarantal i en fokusgrupp anses vara minst fyra och högst sex personer (Wibeck 2010). Jag tar inte hänsyn till några bakomliggande faktorer som t.ex. ålder, etnicitet eller kompisrelationer. De unga männen är redan en relativt homogen grupp, vilket är önskvärt om man vill uppnå intimitet och samförstånd mellan deltagarna (ibid). Samtliga har sin härkomst i Mellanöstern, men är födda i Sverige eller har kommit hit under sina första levnadsår.

Jag skickar ett SMS för att påminna varje deltagare om tid och plats den aktuella dagen för varje intervju. Trots detta är det flera som uteblir. Jag hittar nya frivilliga deltagare när jag kommer till mötesplatsen vid intervjutillfället. Det resulterar i att två grupper består av fyra deltagare och en tredje grupp av tre deltagare. I efterhand inser jag att det kan vara en fördel med färre deltagare i varje grupp, eftersom risken är större att intervjupersonerna pratar i mun på varandra när de är flera, vilket gör det svårare att transkribera inspelningen. Däremot finns det en risk för inbyggda spänningar i en triad, vilket man bör undvika (ibid).

Jag har valt Rosengård som ämne därför att det är de unga människors bostadsort som ligger till grund för min studie, och Sverige är den sociala kontext inom vilken Rosengård existerar. Kontexter skapas genom människors interaktion inom en viss social sfär, vilken kan vara

fysiskt eller funktionellt avgränsad (Peterson, Svensson & Addo 2003). Rosengård fungerar som en kontext för de unga männens gemenskap och identitetsskapande, och Sverige är den kontext inom vilken Rosengård existerar. Jag har medvetet valt två breda ämnen eftersom jag vill ge de unga männen en chans att reflektera kring flera skilda aspekter av sina upplevelser. Media har jag valt eftersom ungdomarna själva tar upp ämnet för diskussion under mina observationstillfällen på mötesplatsen.

Genomförande

Mitt första besök på mötesplatsen syftar till att informera ungdomarna om min studie. Efter ungefär två veckor besöker jag mötesplatsen en andra gång, och detta blir mitt första observationstillfälle. Under cirka en timme går jag runt i lokalen samt sitter tillsammans med de unga männen och pratar om vad de tycker är viktigt att uppmärksamma i forsknings-sammanhang. Mitt andra observationstillfälle äger rum i anslutning till en pågående talangjakt i mötesplatsens lokaler. Det är ett evenemang för ungdomar mellan 13 och 20 år, från hela Malmö. Jag står då tillsammans med unga män från mötesplatsen och ser på talangjakten. Vi sitter också och pratar i en soffgrupp i ett av rummen där ungdomarna brukar samlas. Detta observationstillfälle varar i cirka en och en halv timme. Jag antecknar mina observationer samma kväll, efter båda observationstillfällena.

När intervjuer ska genomföras är det viktigt att ta hänsyn till vilken plats man väljer att utföra dem på (Crang & Cook 2007). Den första intervjun äger rum på mötesplatsen i ett större rum där personalen har sina kontor. Jag har fått löfte om att få låna detta rum och det tycks vara en bra plats eftersom intervjupersonerna verkar känna sig bekväma och har varit där tidigare. I bakgrunden hör vi de andra ungdomarna som fortsätter med sina aktiviteter i rummet utanför. Vi sitter runt ett bord, med mig i en soffa på ena långsidan, en deltagare mitt emot mig på en stol, och en respektive två deltagare på varje kortsida. De sitter i låga fåtöljer eller Saccosäckar. De två andra intervjuerna utförs i ett avskilt rum på Rosengårds bibliotek. Det är en av intervjupersonerna som föreslår att vi ska sitta i biblioteket och rummet vi får låna är inrett med soffor, kuddar och filtar. Även denna gång sitter vi samlade i en cirkel. Jag ber dem sätta sina mobiler på ljudlös och att försöka tänka på att inte prata i mun på varandra. Jag förklarar också att jag själv inte vill delta i diskussionen, utan att de ska prata med varandra och försöka bortse från att jag sitter med. Samtliga intervjuer spelas in.

Två av intervjuerna varar i nästan 60 minuter och en tredje i cirka 30 minuter. Anledningen till att den ena varar under kortare tid är att deltagarna har väldigt svårt att få igång ett samtal.

Jag är hela tiden tvungen att ställa frågor, och de ger mest korta och enformiga svar. Under det första intervjutillfället blir vi avbrutna av en personal/praktikant från mötesplatsen som menar att han av säkerhetsskäl måste sitta med under mötet. Övrig personal vill inte säga emot, och det resulterar i att en av deltagarna väljer att avbryta intervjun. Övriga tre intervjupersoner förstår dock i ytterligare 20 minuter. En av de unga män som var med under denna första intervju ber vid ett senare tillfälle om att få vara med i ytterligare en fokusgrupp, med argumentet att den första gruppen inte passade honom. Jag gör valet att låta honom vara med vid ett annat tillfälle, eftersom jag hoppas att det ska leda till intressanta slutsatser. Han är en av de mer tystlåtna i båda grupperna, men kan sägas vara en aning mer aktiv under det andra intervjutillfället.

Under intervjuerna diskuterar deltagarna både Rosengård och media innan jag har presenterat dessa som tema. Ibland har båda introducerats redan då jag ställt frågor som behandlat Sverigetemat. Jag ser det som en indikation på att alla tre teman är en viktig del av de unga männens verklighet. I varje grupp är det en person som har en något mer framträdande roll i samtalet, men övriga deltagare uppmuntrar eller dementerar hans uttalanden.

Etiska aspekter

Jag inleder mina intervjuer med att informera deltagarna om att det är viktigt att alla upplever sig vara där frivilligt, att alla kommer att vara helt anonyma och att det bara är jag som kommer lyssna på det som spelas in. Under mina observationsförfaranden frågar jag inte de närvarande på mötesplatsen om deras medgivande till att använda mina observationer i studien. Däremot frågar jag de unga män som deltar i fokusgrupperna om jag får använda det som jag har erfårit under mina besök på mötesplatsen. Samtliga ger sitt medgivande. Det går dock inte att bortse från att jag har använt empiriskt material som jag har inhämtat utan att upplysa samtliga berörda om mitt syfte. Jag inser därför att jag har ett stort ansvar i hur jag använder detta material.

Intervjupersonerna upplever en stigmatisering i förhållande till Sverige och svenskar⁴ och en territoriell stigmatisering som bosatta i Rosengård⁵ Det är därför extra viktigt att jag som forskare reflekterar över vilka konsekvenser min forskning och framställning kan få för de berörda. Det är viktigt att jag inte bidrar till stigmatiseringsprocesserna genom mina resultat eller relationer till de unga männen. Under mina besök på mötesplatsen försöker jag också

⁴ Se sidorna 16 och 21

⁵ Se sidan 25

visa ödmjukhet genom att inte själv ta kontakt med ungdomarna, utan istället skapa diskussioner med de som kommer fram till mig. Jag vill undvika risken att de upplever att jag inkräktar på deras revir, eller att de känner sig observerade på en plats som tillhör dem.

Kritiska reflektioner

Det är viktigt att uppmärksamma att forskaren alltid är en del av det resultat som studien presenterar (Crang & Cook 2007). Det kan därför vara intressant att reflektera över hur jag påverkar de unga männen i min egenskap av att vara etniskt svensk. Som etniskt svensk tillhör jag en kategori som ungdomarna upplever bidrar till deras stigmatisering. De är måna om att få berätta om sina erfarenheter för mig och jag upplever att de litar på att mitt syfte är gott. Jag tror att mina besök på mötesplatsen har bidragit till att jag vunnit deras förtroende.

I analysen har jag tagit hänsyn till mina egna frågor och kommentarer till intervjudeltagarna för att försöka förstå om jag har använt formuleringar eller yttrat värderingar som har påverkat dem. Jag har funderat på hur mycket mina frågor som är formulerade till en grupp har bidragit till deras användande av ett vi-perspektiv i sina svar⁶. Det bör ha påverkat de till viss del, men många gånger har de använt sig av samma perspektiv även när jag själv varit mycket passiv under samtalet. Dessutom händer det att de, efter att ha berättat om individuella erfarenheter, återtar ett vi-perspektiv på den aktuella företeelsen. Jag har också reflekterat över hur det har kunnat påverka materialet att en av intervjudeltagarna har varit med under två intervjutillfällen, samt att en personal/praktikant har suttit med en stund i ett av dem.

Teoretiska utgångspunkter

Val av teoretiska utgångspunkter gjordes kontinuerligt under studiens genomförande. När etnicitetens betydelse blev uppenbar bestämde jag mig för att tillämpa sociologen Stuart Halls (1989) teori om ny etnicitet. Min främsta inspirationskälla i analysen av mitt empiriska material är en artikel av Stuart Hall från 1989 i vilken han skriver om hur identitet bygger på upplevelser av olikhet och etnicitet. Han förklarar att identitet är den historia vi berättar om oss själva för att veta vilka vi är. Han beskriver det som en *process* av identifikation, någonting ambivalent och osäkert. Ambivalensen beror till stor del på att uppfattningen om vilka vi är förändras i takt med historiska och politiska skeden. Han exemplifierar detta med upplevelsen av att vara svart. Det är inte en identifikation som är given av naturen; den har formats politiskt. Vår upplevelse av oss själva får vi till stor del av hur andra betraktar oss.

⁶ Se sidan 12.

Han förklarar också att olikhet är en förutsättning för att en identitet ska kunna formas. "They have to know who they are *not* in order to know who they are" (ibid:23).

För att kunna reflektera över våra upplevelser måste vi först positionera oss. Det gör vi genom att tillskriva oss en etnicitet. För barn och ungdomar som är födda och/eller uppvuxna i ett annat land än i det där de har sin härkomst tycks det därför vara extra viktigt att de lär sig att upptäcka sitt ursprung. De måste lära sig ännu en historia och utforska den del av sig själva som har en investering i en annan kultur. Hall beskriver det som "an act of cultural recovery" (ibid:25). Etnicitet kan därmed inte ses som något essentialistiskt, av naturen givet, utan bör snarare ses som en konstruktion. Det handlar om att inta en position mellan nuet och det förflutna. "The past is not only a position from which to speak, but it is also an absolutely necessary resource in what one has to say" (ibid:24).

Under analysen av de transkriberade gruppintervjuerna upplevde jag att de unga männen tillämpar stigmatiseringsprocesser likt de sociologerna Elias & Scotson beskriver i sin studie *Etablerade och outsiders* (1999). I undersökningen studerar de grannskapsproblem i ett bostadsområde med en delvis nyinflyttad befolkning. Utifrån detta beskriver de sedan hur ett ojämnt maktförhållande mellan två grupper som är beroende av varandra ger upphov till moralisk värdering och avståndstagande. Förmågan till sammanhållning är basen för den dominerande gruppens maktställning och en negativ värdering av den andra gruppen och dess medlemmar blir central för att gruppen ska kunna vidmakthålla sin position.

Sociologen Loic Wacquant är känd för sina studier av socialt utsatta förorter i USA och Frankrike. Hans teori om gettots positiva funktioner (2009) nämns under analysen. För att få en förståelse ungdomarnas fientliga inställning till polis och media, använder jag sociologen Georg Simmels teori (1970) om hur en yttre fiende kan fungera stärkande för gruppens sammanhållning. De svenska ungdomskulturforskarna Thomas Johansson och Philip Lalander har skrivit en bok om *Ungdomsgrupper i teori och praktik* (2007). Jag har använt mig av denna vid något tillfälle i analysen för att förstå vissa företeelser hos de unga männen.

Resultat och analys

En kollektiv berättelse...

Det framgår tydligt under intervjuerna att de unga männen vill förmedla en kollektiv upplevelse av att leva i Sverige och Rosengård. De verkar inte finna någon mening eller ha något intresse av att berätta för varandra inom gruppen hur de uppfattar sin situation. Istället hjälps de åt för att förmedla en gemensam upplevelse som alla verkar känna sig delaktiga i. De utgår ofta från ett vi-perspektiv när de berättar om perceptioner och känslor, men använder individuella erfarenheter för att ge en bakgrund till de kollektiva upplevelserna. I samtliga citat som förekommer under denna rubrik har jag fetmarkerat för att uppmärksamma vi-perspektivet. Citaten handlar om de unga männens upplevelser av Sverige⁷; *vi kom till ett bra land. Vi får jobb. Vi lever i det. Vi får en framtid.* Någon annan säger: *Sverige är ett mycket bra land.. och vi trivs här.*

Jag antar att deras tendens att vilja ge en kollektiv berättelse delvis beror på att de upplever en gemenskap inom gruppen. En gemenskap som har liknande upplevelser och värderingar. Det är intressant i synnerhet då de själva inte är med och bestämmer gruppammansättningen. Intervjudeltagarna träffar varandra på mötesplatsen några gånger i veckan tillsammans med ett femtiotal andra ungdomar. Deras relationer utanför mötesplatsen vet jag ingenting om. Däremot upplever jag en gemenskap bland de unga män som besöker mötesplatsen, och som kommer till uttryck bl.a. genom fysisk kontakt och tilltal. I mina fältanteckningar har jag noterat hur de unga männen ofta tar tag i varandra, rufsar varandra i håret eller brottas i sofforna. När de kommer till mötesplatsen hälsar de på varandra med handslag eller en puss på kinden. En av besökarna förklarar för mig vid ett tillfälle: *vi är som en stor familj här.*

Jag la märke till att det var mycket kroppskontakt i deras interaktion; de hängde över varandras axlar och det var många handslag flata mot flata. De sträckte ut händerna framåt, bakåt, upp över huvudet eller nere vid knäna för att fånga varandras handslag. En konversation avslutades ofta med ett speciellt handslag (Ur fältanteckningar 5/11 2010).

...om blatte som ny etnicitet

De unga männens tendens att beskriva kollektiva upplevelser beror också på att de har liknande erfarenheter av att leva i Sverige med ett annat ursprung. De refererar ofta till sig själva som invandrare, blattar eller utlänningar och flera av deras berättelser inkluderar

⁷ Observera att varje mening är ett enskilt uttalande och att citaten är tagna ur olika fokusgrupper.

upplevelser av att ha sin härkomst i ett annat land. På frågan om vad de tycker och tänker om Sverige säger någon så här: *bättre i alla fall än vårt hemland*. Lite senare i samtalet: *de flesta blattar som är här idag har rymt från krig och kommit till Sverige för att där är krig*. Någon annan säger: *vi kom från våra hemland för vi trivdes inte i våra hemland. Det var krig och sånt. Vi var tvungna att komma hit. Vi bor här nu*. Intervjupersonerna refererar till sina hemländer som om de alla kom från samma land. Ingen av fokusgrupperna är etniskt homogen, och en av deltagarna poängterar dessutom att alla i intervjugruppen är födda i Sverige. Under mina deltagande observationer noterade jag att de unga männen ofta berättade att de aldrig hade varit i sitt hemland. Flera av de förklarade också att deras mamma och pappa kommer från olika länder, vilket bör göra det svårt att knyta an till ett speciellt hemland. De nämner sällan något landsnamn utan säger istället: *våra/vårt hemland*. Så här säger en av dem under ett samtal om den svenska polisen: *därför vi är inte vana vid att en polis, för vår polis är inte som här, stoppar alla*. De ger också mer direkt uttryck för upplevelsen av att inte vara svensk: *Här, vi känner oss som utlänningar*.

Det framkommer tydligt att de unga männen tycker det är viktigt att berätta om sina upplevelser av att ha ett annat ursprung. Det visar betydelsen av etnicitet som enligt Hall (1989) är en viktig del av deras identitet. Att poängtera att de är födda i Sverige, samtidigt som de jämför sin tillvaro med "hemlandet" kan ses som ett sätt att positionera sig och skapa en ny etnicitet. Att de unga männen känner sig som "utlänningar" förklaras av Hall (1989) som en identifikation som har uppstått som en konsekvens av hur andra har kategoriserat dem. Beteckningen innebär ett särskiljande av invandrare och svenskar, som ofta upplevs som ett stigmatiserande utanförskap för ungdomar med utländsk bakgrund (Peterson, Svensson & Addo 2003).

Under mina observationstillfällen iakttar jag hur de unga männen på mötesplatsen uppmärksammar varandras etniska ursprung. De används som ett sätt att tilltala varandra, till exempel "hallå kurd, lyssna då!" eller "kolla afghanen!". Att tilltala varandra med etniska beteckningar istället för med namn visar återigen att det finns en uppfattning hos de unga männen om att etnicitet är en viktig del av dem själva. Jonsson (2007) gör samma iakttagelser av etniskt laddade tilltal och drar slutsatsen att de fyller en funktion för att upprätta känslor av tillhörighet. Att bli tilltalad med sitt etniska ursprung innebär att vara någon i en gemenskap skapad i relation till den svenska gemenskap, som de upplever sig vara uteslutna ifrån (ibid). Deras gemensamma erfarenhet av att ha ett annat ursprung, andra traditioner och ett annorlunda utseende jämfört med normen i Sverige skapar en känsla av samhörighet.

I sina berättelser väljer de unga männen att utgå ifrån vad de har gemensamt. Det kan tolkas som ett sätt att iscensätta likheter för att upprätthålla en känsla av samhörighet (Peterson, Svensson & Addo 2003). Den minsta gemensamma nämnare de har att falla tillbaka på för att uttrycka sina gemensamma upplevelser blir de stigmatiserande politiska beteckningar som skiljer de från svenskar – invandrare, utlänning och blatte. Därför tror jag att den identifikation som kan upplevas stigmatiserande i vissa fall också kan medföra positiva erfarenheter tillsammans med människor som faller inom samma kategori. Huruvida beteckningen upplevs stigmatiserande eller positiv beror således på vem som uttalar sig. Jonsson (2007) är av den liknande uppfattningen att betydelsen av etniskt laddade tilltal i hög utsträckning beror på vem som använder de. Epitetet synliggör en maktrelation som innebär att den som innehar en överordnad position i en ordning som baseras på etniska hierarkier samtidigt reproducerar samma hierarki i användandet av tilltalen (ibid).

Under mina fältintervjuer noterar jag att någon av de unga männen uttalar sig om en ”invandrarstil”. Jag uppfattar inte sammanhanget, men upplever uttalandet som anmärkningsvärt. Han använder beteckningen invandrare för att beskriva en gemenskap som han upplever har en egen stil; invandrarstil. Under intervjuerna använder de unga männen ofta ordet blatte när de refererar till sig själva. Lalander och Johansson (2007) förklarar det som ett sätt att göra aktivt motstånd mot en upplevd stigmatisering. Motstånd kan utövas genom att ta makten över ord som tidigare har stått för något negativt och sätta in ordet i ett mer positivt sammanhang. Jonsson (2007) hänvisar till Svenska Språknämndens frågelåda och förklarar att ordet ”blatte” har använts som skällsord om invandrare och anses mycket grovt. En av de unga männen i hans studie förklarar emellertid att ”blatte” betyder kompis för honom.

...och Rosengård som hemland

Rosengård aktualiseras som samtalsämne tidigt i samtalen och det är tydligt att stadsdelen har stor betydelse för de unga männen. De flesta berättelser och upplevelser har sin utgångspunkt i Rosengård. Det är nästan enbart positiva upplevelser som kommer till uttryck och det är framför allt invånarna och deras sammanhållning de refererar till. En av intervjupersonerna förklarar: *alla vi är uppfödda i Rosengård* och de är överrens om stadsdelens betydelse⁸: *finaste stället i världen! Det är mitt hemland. Alla känner varandra och tycker om varandra. Det är typ som ett eget hemland, Rosengård. Alla hälsar på varandra. Var jag än är i Rosengård, jag känner mig hemma. Alla är nära varandra. Alltså typ här, man känner alla,*

⁸ Observera att varje mening är ett fristående uttalande. Citaten är tagna ur olika samtal och fokusgrupper.

alla känner varandra.. och man har det roligt.. för man är ute hela tiden, man är ute med kompisar. I Rosengård det är speciellt så.. jag tror inte det är så i alla såna stadsdelar.. här man känner exakt alla.

Det är två beskrivningar som är särskilt tydliga i de unga männens upplevelser av Rosengård; gemenskapen och känslan av ett eget hemland. Upplevelsen av gemenskap kan delvis ha samma utgångspunkter som den samhörighet de känner i upplevelsen av att vara invandrare; de flesta av invånarna i Rosengård faller inom samma kategori⁹. Gemenskapen i Rosengård är något som de unga männen uppmärksammar även under mina fältintervjuer:

En kille berättar att alla känner varandra här i Rosengård; föräldrarna känner dem som barnen umgås med, och även kompisarnas föräldrar och syskon. *Sedan kramas vi och pussas mycket när vi ses, inflikar någon.* En kille som är ny i diskussionen tillägger att de alltid ställer upp för varandra när det blir bråk (Ur fältanteckningar 4/11 2010).

Många invånare i Rosengård har gemensamma traditioner och en religion som vanligtvis inte utövas i Sverige. Flera av de unga männen berättar om hur de firade den muslimska fastemånaden Ramadan tillsammans: *i alla fall den tältet.. den brukade vara öppen länge och man kom dit med sina föräldrar och gjorde saker och så.* De berättar också att en restaurang öppnade i Rosengård under Ramadan: *den var öppen mellan tio och fyra på natten.. då man kunde gå för att äta. Men sen efter fyra på natten, man fastar. Därför de stängde. De hade den under hela månaden. De gjorde mycket fint under Ramadan här i Rosengård.* Att fira högtider tillsammans bör stärka känslan av att vara del av en gemenskap. Det kan samtidigt hjälpa de unga männen att konstruera sina etniciteter genom vad Hall kallar ”cultural recovery” (1989:25). Det innebär att de får en chans att upptäcka och förstå traditioner och kulturyttringar som är en del av deras ursprung och en viktig del av deras identitet.

Av samma anledning är det också av betydelse för de unga männen att Rosengård är influerat av arabländerna. En av intervjupersonerna berättar om vad han tycker är bra med Rosengård: *det är också att de säljer, jättemånga så, varor som tillhör mer arabiska länder. Det finns också olika arabiska maträtter överallt. Affärerna.. varenda affär som du går in till, han kan snacka arabiska med dig. Jag kommer ihåg när jag var liten, min mamma sa 'gå och hämta detta'. Det var på arabiska, jag sa det till han, han visade mig.* Den multietniska gemenskapen i Rosengård blir en viktig utgångspunkt i de unga männens konstruktion av etnicitet. Rosengård kan ses som en symbol för deras egen etniska position, vilket innebär att vara i Sverige med andra kulturella traditioner.

⁹ För mer information se under rubriken Rosengård sid. 3

Intervjupersonerna väljer att likna Rosengård vid ett eget hemland. Jag tolkar inte deras uttalanden som att Rosengård påminner om deras ursprung, utan snarare att de tillskriver det samma betydelse som ett hemland. Jag frågar aldrig vad de menar med liknelsen, men under en av intervjuerna berättar en av de unga männen i ett annat sammanhang vad deras hemland betyder för dem. Jag tar hjälp av hans beskrivning för att försöka förstå vilken betydelse Rosengård har i upplevelsen av att vara ett hemland. Han förklarar: *i hemlandet folk kollar inte snett på oss, som folk gör här. Här, vi känner oss som utlänningar! Utlänning, blatte, du tänker' jag är i ett annat land, jag kan inte vara likadan som jag är i mitt hemland'*. Någon annan i gruppen säger då: *Kolla, om vi är här de kallar oss blattar, om vi går till vårt hemland de kommer kalla oss svenska.*

Ur citatet framkommer att de inte behöver känna sig som "utlänningar" i hemlandet. Det är inte svårt att föreställa sig att Rosengård har samma funktion när det förklaras som ett hemland. Majoriteten av invånarna är själva av utländsk härkomst¹⁰. När en av intervjupersonerna ska förklara varför alla i Rosengård känner varandra, säger han: *vi är vana att komma hit från hemlandet. Från krig. De flesta som bor i Rosengård har kommit från krig. Och de, innan kriget de var vana vid muslimer, blattar, sånt..* Han använder både pronomen vi och de när han talar om invånarna. Jag tolkar det som att han först ser sig som en del av en gemenskap (vi) som har liknande erfarenheter, samtidigt som han kan se sig själv i förhållande till en samling människor (de) där han inte blir stigmatiserad som muslim eller blatte. När jag frågar intervjupersonerna om det finns något som är mindre bra med Rosengård förklarar några att de vill ha en mötesplats på kvällar och helger: *...istället för att gå ut från området, gå till andra ställen, man har något i sitt område att göra. För om vi ska göra något, vi måste alltid ta bussen någonstans.* När jag frågar samma fokusgrupp vad Rosengård betyder för de, svarar två av de med ett leende och i mun på varandra: *vårt hem!*

Önskan som de unga männen uttrycker om att slippa ta sig utanför Rosengård på kvällar och helger skulle kunna vara en konsekvens av att de upplever sig bli stigmatiserade i mötet med svenskar utanför Rosengård. De kan då utveckla en motståndsstrategi som innebär att undvika situationer där de konfronteras med sitt stigma (Peterson, Svensson & Addo 2003). Det kan också förklara varför de unga männen väljer att beskriva Rosengård som ett hem; ett hem är en symbol för trygghet och en plats där man kan vara sig själv.

¹⁰ För mer information se under rubriken Rosengård sid. 3

De unga män från den multietniska stadsdelen Kronogården som jag intervjuade i min förra studie (Andersson & Bahtiri 2009) beskriver sitt bostadsområde på liknande sätt. De beskriver det också som ett hemland och förklarar att alla känner varandra. Min tolkning var att de upplever en ”dynamisk harmoni” tillsammans med andra invånare i Kronogården (ibid:11). Det innebär att de anser sig ”passa in” och kan agera ledigt och flexibelt, vilket bidrar till att deras identitet skyddas och förankras. De unga männen berättar också att de inte gärna vistas utanför Kronogården, eftersom de då upplever en osäkerhet. Det kan i motsats till dynamisk harmoni tolkas som upplevelser av ”alienation”, vilket innebär att man inte anser sig kunna ta del av miljön på ett smidigt sätt (ibid:11). I sådana situationer hotas identiteten. En upplevelse av dynamisk harmoni kan därmed vara ytterligare en möjlig förklaring till de unga männens önskan om att kunna stanna i Rosengård även under kvällar och helger.

Wacquant definierar ett getto som en plats som är särskilt utvald och permanent påtvingad människor som har ett stigma baserat på en specifik etnicitet eller ras. I gettot finns upprättade substitut för de institutioner som finns i majoritetssamhället (2009). Även om Rosengård inte uppfyller samtliga kriterier för att definieras som ett getto finns det vissa likheter. Enligt Alinia (2006) har nämligen människor, beroende på etnisk tillhörighet, skilda möjligheter att välja var de vill bo i Sverige. En diskriminering av personer med invandrabakgrund leder till att de ofta förpassas till bostäder i så kallade förorter. Så gott som 90 procent av Rosengårds invånare kan sägas falla inom kategorin invandrare. I området finns dessutom många av de nödvändiga institutioner som innebär att invånarna inte behöver ta sig utanför stadsdelen¹¹. Väsentliga skillnader mellan Rosengård och Wacquants definition av ett getto är invånarnas skilda ursprung, den stora omsättningen av invånare och invånarnas sociala utsatthet¹².

Trots stora skillnader kan Wacquants (2009) teori om gettots positiva funktioner liknas med de unga männens upplevelser av Rosengård. Wacquant förklarar att gettot kan fungera som en robust sköld, en skyddad värld i vilken invånarna får en chans att andas ut bortom direkt kontakt med den dominerande befolkningen. I den trygga sfären får de större möjligheter att ackumulera ett ekonomiskt kapital, utveckla särskilda kulturella erfarenheter och sociala kontakter som rustar dem för att utmana den stigmatisering och det utanförskap som de upplever. Han beskriver gettot som ett redskap för beskydd, enande och sammanhållning.

¹¹ För mer information se sid. 3

¹² För mer information se sid. 3

När jag besöker ungdomarnas mötesplats och när jag gör intervjuerna känner jag igen de unga männens sätt att uttrycka sig och flera av de slangord de använder. Jag har hört det förr i andra multietniska förorter¹³. Det kan exemplifieras genom deras sätt att hela tiden svära vid något för att övertyga de andra om att någonting är sant eller genom att de använder ordet ”mannen” som ett tilltal (även till mig som kvinna). De använder också grammatiska felkonstruktioner och ändrar ordföljden ex. *här, det finns alla olika* (istället för ”här är alla olika”). De använder också slangord från olika språk t.ex ”para” eller ”cash” (pengar) *jag behöver mina cash, mannen!* ”Jalla” (svårt att hitta motsvarighet i svenska språket) *ey jalla vi ses!*

Det har kallats förortsslang i den svenska språkdebatten, och Jonsson (2007) förklarar att det specifika känns igen genom ordförråd, melodi, rytm och grammatiska uttryck. Han beskriver det som en variant av svenska som har uppstått och utvecklats framför allt bland ungdomar i mångspråkiga miljöer. Det är ett språkbruk som de talande kan välja att tona ner eller använda växelvis med en mer ”vardaglig” svenska. Det ska inte förväxlas med ”andraspråkssvenska” eller brytning (Jonsson 2007:106). Han menar att språket förmedlar en känsla av vem man är och vilken grupp man tillhör. Jag upplever att de unga männen tonar ner förortsslangen i samtalen med mig och under intervjuerna, jämfört med hur de talar med varandra.

I citatet om hemlandet uttrycker intervjupersonen ett upplevt utanförskap i sin relation till Sverige. Han upplever sig stå utanför gemenskapen av etniskt svenska. Han förklarar att de slipper dessa upplevelser i hemlandet, samtidigt som någon annan i gruppen säger att de ställs utanför gemenskapen där också, men då i egenskap av att vara svenskar. Deras nya etniciteter kan således sägas innebära ett utanförskap i relation till gemenskaper som baseras på ett koncept av ”gamla etniciteter”. En gammal etnicitet innebär att den redan är konstruerad i form av en historia, kulturella traditioner och ett språk som förknippas med en särskild social grupp. Gemenskapen i Rosengård kan antas ha en liknande betydelse som den etniska gemenskapen i ett hemland. Det är en gemenskap som bygger på det nya konceptet av etnicitet, där var och en har sin egen personliga historia och kulturella traditioner. De unga männens gemenskap i Rosengård har dessutom ett eget språk som är förknippat med nya etniciteter i multietniska förorter. Det förklarar ytterligare upplevelsen av Rosengård som ett hemland – det är en utgångspunkt och hemvist för deras nya etnicitet.

¹³ Jag bodde i Kronogården i utkanten av Trollhättan mellan 2008 och 2010 och vistades under mina tonår 1999-2003 mycket i multietniska Norrliden utanför Kalmar.

Vilka är vi inte, och vem är vår fiende?

Stuart Hall (1989) menar att olikhet är en förutsättning för identifikation, vilket innebär att vi måste definiera andra kategorier av människor för att se oss själva i förhållande till dem. Det kan därför vara intressant att fundera över betydelsen av de kategorier de unga männen använder för att visa vilka de inte är. Svenskarna och svenskhet är det som allra mest används för detta syfte; oavsett om de kategoriserar sig själva som invandrare eller invånare i Rosengård. De använder alltid pronomen *de*, när de talar om svenskar. Intervjudeltagarna pratar också om stadsdelen Limhamn¹⁴, framför allt vid jämförelser med Rosengård. De är inte negativt inställda till de människor som faller inom dessa två kategorier, men däremot berättar de om negativa upplevelser i mötet med dem. En mer antagonistisk inställning har de däremot gentemot flyktingar från ett specifikt land, och framför allt media och polis.

Vi är inte svenskar!

Följande citat är exempel på hur de unga männen använder svenskar och blattar som motpoler och därmed ger svenskar betydelsen av olikhet. Så här säger en av intervjupersonerna i ett samtal om Sverige: *Sverige, Sverige.. det finns både dåliga och bra och mycket bra människor.* Någon annan i gruppen fyller i med: *Det finns dålig blatte och det finns bra blatte. Överallt, både svenskar och blattar. Överallt alltså, inte bara i Sverige.* Min tolkning av citaten är att den som uttalar sig i den första meningen syftar på svenskar. Den andre som uttalar sig vill därför poängtera att det finns både bra och dåliga blattar också. De sista två meningarna uttrycker en upplevelse av att människor är antingen svenskar eller blattar.

I nästa två citat används svenskar återigen för att symbolisera vad de själva inte är, men denna gång refererar de till sig själva som invånare i Rosengård. Så här säger en av intervjupersonerna när han berättar vad journalister skriver om Rosengård: *De skriver något dumt om Rosengård... vi rånar... alltså det finns olika människor. Svenskar rånar också och vi rånar också..* Under ett annat samtal förklarar en av killarna att alla i Rosengård ställer upp för varandra om det blir bråk. Han säger så här: *om några svenskar skulle komma hit och slå mig och folk hade bara kollat på det, de hade hoppat på han och hjälpt mig då.* Jag frågar om det spelar någon roll om det är svenskar som kommer. Det gör det inte, säger han. I båda citaten används svenskar som symbol för något som inte tillhör Rosengård.

¹⁴ Limhamn är den stadsdel i Malmö som har lägst andel utlandsfödda, endast 9% av befolkningen. Invånarna i Limhamn har också den högsta disponibla medelinkomsten. Siffrorna är från 2001 (Limhamn.nu). Se sid 28.

Det särskiljande som Hall (1989) menar är en förutsättning för att en identitet ska kunna formas är grundläggande för de beteckningar som skiljer invandrare från svenskar. I och med att de unga männen identifierar sig som invandrare blir det naturligt för de att använda svenskar som motkategori. De skarpa gränser som de ger uttryck för tyder på en stark identifikation med invandrarkategorin. Eftersom de unga männen har sitt ursprung i ett annat land än Sverige har de ett större behov av att konstruera nya etniciteter. Den som upplever sig vara svensk har redan en historia, kulturella traditioner och ett språk tillskrivet sin etnicitet. Svenskhet kan därför anses vara ett koncept av "gammal etnicitet". Det kan förklara varför också de etniskt svenska ungdomarna i Peterson, Svensson & Addos studie (2003) använder svenskar som de Andra i sina identitetskonstruktioner. De är en del av en gemenskap som konstruerar nya etniciteter, och intar en position mellan deras svenska ursprung och de traditioner och värderingar som de möter i den multietniska gemenskapen. För ungdomar med invandrarbakgrund symboliserar svenskar olikhet i dubbel bemärkelse; dels som den beteckning vilken ungdomarnas upplevda kategoritillhörighet står i motsatsförhållande till, dels utifrån etnicitetsperspektivet som ett koncept av gammal etnicitet.

Intervjupersonerna har tydligt visat att de själva inte upplever sig vara svenskar. Det kan därför vara intressant att veta vilken betydelse de ger svenskhet. När jag frågar vad Sverige innebär för dem, ger de till en början nästan bara positiva svar av typen: *Fritt land. Demokratiskt land. Det finns fina tjejer. Bra lag. Det är fred här.* Senare under samtalet, när diskussionerna har kommit igång, frågar jag de vad svenskhet betyder. Trots att jag formulerar om frågan flera gånger och ställer den mer konkret som t.ex. hur de skulle beskriva svenskar, så får jag inga uttömmande svar. De svarar kort och tämligen innehållslöst som: *Bra. Roligt.* En del ger exempel på maträtter och en annan grupp beskriver svenskars klädstil. Jag förstår inte varför de inte kan svara på frågan, innan en av intervjupersonerna säger: *de är bra, men vi känner inte igen dem bra. Ingen svensk bor här (i Rosengård.)* Någon annan säger så här: *he.. vi har inte sett svenskar för att märka vad de gör. Vi vet en del, men inte så mycket.* De säger att det finns både bra och dåliga svenskar, och när jag frågar om de kan ge mig exempel så nämner de bl.a Anna Lindh och "han Lasermannen". De förklarar: *till exempel, han var rasist, han hatade invandrare och hon andra, hon hjälpte invandrare.*

I beskrivningen av svenskars stil kan jag ana negativa anspelningar, men annars är deras upplevelse övervägande positiv. De gör inte heller några negativa beskrivningar baserade på fördomar som kan fungera som motståndsstrategi mot deras upplevda stigmatisering (Peterson, Svensson & Addo 2003). När de bedömer svenskar efter hur de behandlar

invandrare är det tydligt att deras främsta upplevelse av svenskar är just i relation till deras upplevda invandrarskap. De unga männen förklarar att de inte vet hur svenskar är. Jag antar att det underlättar det sätt på vilket de använder svenskar som sin motpol i konstruktionen av etnicitet. När vi pratar om Rosengård förklarar de att de önskar att det fanns fler svenskar i deras skola: *vi vill att det ska vara svenskar, så att vi kan snacka bättre med dem. De kan bättre ord än vi. De kan.. de bara snackar svenska, det är därför.. så det hade varit bra om det hade funnits svenskar.* Det är samma typ av jämförelser med svenskar som tidigare; svenskar kan bättre svenska än ”oss invandrare” eller eventuellt ”oss som bor i Rosengård”. Jag tolkar också uttalandet som en önskan om att kunna göra Sverige till en mer betydelsefull utgångspunkt i konstruktionen av etnicitet.

Intervjudeltagarna beskriver också hur de upplever sig stigmatiserade i mötet med svenskar: *exempel, vi säger att vi går i ett svenskt område, och alla kollar och tänker 'han ska råna vår villa eller nåt'. Någon annan säger: jag tycker det här är ett bra land. Men alltså, när man går ut på riktigt och möter svenskar.. det finns mycket bra svenskar, men det finns också svenskar som hatar oss. De gillar inte oss, att vi är här.* När de använder pronomen *vi* och *oss* förutsätter jag att de unga männen identifierar sig som invandrare. De upplever att svenskar stigmatiserar dem. Deras stigma är dessutom synligt vilket gör att de upplever det dagligen i mötet med svenskar. Det är intressant att en av intervjudpersonerna säger ”när man går ut på riktigt”, och jag funderar över om det kan betyda att han tänker sig att han går ut från Rosengård för att träffa svenskar.

De unga männen använder ofta stadsdelen Limhamn som exempel i sina berättelser. En av intervjudeltagarna säger så här: *du kommer till Limhamn, går där promenerar, du är blatte (mummel) vad gör han? Bara promenerar.. de tror att du ska göra rån eller nåt. Men om de kommer hit, varför gör inte vi samma sak, 'vad gör ni här'? Någon annan i gruppen svarar: för vi vill att.. vi respekterar svenskar. För svenskar det är ert land.. fast ni har accepterat att vi har kommit hit. Men det med att vi går till Limhamn och promenerar och de ringer polisen, kom och ta han.. alltså vi har också respekt mot svenskar, med de har inte respekt tillbaka.*

Intervjudpersonen upplever samma typ av stigmatisering som de unga männen berättar om i mötet med svenskar. De blir kategoriserade efter sitt utländska utseende och bemötta med fördomar. Jag vill poängtera att den intervjudperson som gjorde detta uttalande också var med i den grupp som berättar om bemötandet i ”svenska områden”, vilket kan förklara de liknande formuleringarna. Trots att ingen har pratat om svenskar i förhållande till Limhamn likställer

personen som gör det sista uttalandet Limhamnsborna med svenskar. Som ett svar på hur de blir bemötta i Limhamn börjar han helt oproblematiskt att förklara deras relation till svenskar.

Följande uttalanden görs när de unga männen pratar om media: *de skriver inget om Limhamn tyvärr..* En annan svarar med: *Joo, men bara om det är blattar där. Då de skriver 'blattar invaderar Limhamn'.* När de pratar om Rosengård säger någon så här: *Vart du än går så känner du personer i Rosengård.* En annan svarar med: *I Limhamn, vart du än går, de kollar snett på dig.* Lite senare säger någon: *Jag tror inte i Limhamn att alla hälsar på varandra.* I ett annat samtal om Rosengård: *Man känner alla. Alla. För det är bara lägenheter i Rosengård. Det är inte som Limhamn, vi säger en två lägenheter där, några där.* Det är tydligt att Limhamn får symbolisera motsatsen till Rosengård; Limhamn står för svenskhet och Rosengård för osvenskt. Deras sätt att använda bostadsområden som en symbol för etnicitet, upplever jag som ett uttryck för deras egen identifikation med Rosengård.

Inte heller flyktingar

Det är ytterligare en kategori av människor som det talas om under intervjuerna. Det är flyktingar från ett specifikt land. Jag har valt att ersätta landsnamn och etnicitet i de följande citaten med beteckningen X, eller X:are. Detta av etiska skäl. Jag vill dock poängtera att flyktingarna liksom de unga männen härstammar från Mellanöstern. Så här säger plötsligt en av intervjupersonerna under ett samtal som handlar om polisen: *X:are är de smutsigaste folken jag sett i hela mitt liv! Kolla, i Rosengårdsskolan varenda X:are som har kommit in har blivit slagen.* En annan i gruppen säger: *alltså, till och med X:are som har bott här länge hatar flyktingarna.* De berättar också historier om hur X:are trakasserar tjejer på diskoteken i stan och att ”de förstör samhället”. När jag frågar om det finns många X:are i Rosengård, svarar en av de unga männen: *Poooowf! De invaderar oss!* Det är tydligt att de tar avstånd från X:are. Jag upplever också att de vill visa att det är fler i Rosengård som inte tycker om dem, när de berättar att X:are blir slagna av ungdomarna i skolan. Det näst sista uttalandet förklarar att det är just flyktingarna från X som inte är omtänkta.

Följande uttalanden görs när de unga männen pratar om Sverige: *de är bra mot flyktingarna.. från X. När de kommer, så Sverige accepterar dem. Det är.. jag tycker.* (De andra i gruppen börjar skratta. Det börjar lågmält, men leder till högljudda skratt) *Varför blandar du in flyktingar?!* Den intervjuperson som har varit med i en av de andra fokusgrupperna säger då: *Ja, nu ska vi börja om flyktingar!* Sedan berättar han en historia om X:are som tidigare har berättats i den förra fokusgruppen, då han däremot inte deltog i diskussionen. De andra svarar

med skratt. En annan i gruppen har också en uppfattning om X:are: *och inte bara det.. de som kommer nu, X:are, de är lite efterblivna. Du ser dem tolv på natten mitt i stan med solglasögon. Det är det, man ser inte solen!* Det är svårt att avgöra hur deltagaren som är med i två fokusgrupper påverkar de andra i detta samtal. Jag vet t.ex. inte vem det är som först börjar skratta efter att det första uttalandet har gjorts. Det är i alla fall tydligt att de övriga i gruppen uppfattar poängen i hans initierande av ämnet och de deltar i diskussionen med egna historier.

De unga männen upplever sig tillhöra en annan grupp än flyktingarna, och likt Elias och Scotsons studie (1999) är de båda grupperna beroende av varandra; dels i egenskap av att vara invånare i samma bostadsområde, men också därför att båda faller inom kategorin invandrare. De unga männen har en överlägsen maktposition genom sin starka sammanhållning; de har vuxit upp tillsammans och delar minnen, värderingar och dessutom ett eget språk (förortsslang) som flyktingarna inte behärskar. Det är inte svårt att förstå att de upplever sin gemenskap hotad när flyktingarna blir en del av både den bostadsort och den kategorisering som är utgångspunkt för deras upplevelser av tillhörighet. Det framkommer också tydligt i intervjupersonernas uttalanden att både etnicitet och bostadsort har en avgörande betydelse i deras upplevelser av stigmatisering. De beskriver hur media bidrar till deras stigmatisering när de skriver att ”blattar invaderar Limhamn” och när de pratar om X:are uttrycker de sig själva på samma sätt, men har då motsatt position; ”*de* invaderar oss (i Rosengård)”.

Jag tänker mig att avståndstagandet också blir en del i deras konstruktion av etnicitet. De unga människans gemenskap består till stor del av att de har gemensamma utgångspunkter i sina konstruktioner av etnicitet och när gemenskapen tar avstånd från en typ av etnicitet bör det påverka de enskilda identitetsprocesserna. Att ta avstånd från flyktingar innebär en positionering. De unga männen har därmed talat om att de varken är svenskar eller flyktingar; de är invandrare, blattar och utlänningar.

Mot polis och media – tillsammans står vi enade

Det är två kategorier som de unga männen urskiljer och visar sig ha en negativ och rentav fientlig inställning till. Det är polis och media. De upplopp som ägde rum i stadsdelen under 2008 har också betydelse för intervjupersonerna.

De berättar hur de upplever att poliserna i Rosengård behandlar dem diskriminerande som en konsekvens av deras utländska härkomst. De kommer in på ämnet under ett samtal om Sverige: *Rosengårdspolisen, man ska aldrig lita på dem.* De berättar historier om hur de

själva, vänner och släktingar har blivit slagna av polisen. En av de unga männen beskriver en händelse så här: *de tar in mig i piketbussen. De boxar på mig. En tar upp sin batong, slår allt vad han kan här (visar på benet) och sen när jag vill säga nånting en till slår mig i huvudet. Jag tappar mina glasögon. De går sönder.* Känslorna och de återberättade händelserna om polisen tycks fungera som en enande kraft för de unga männen. Samtliga intervjupersoner vill vara med och bidra med historier om polisen, och ofta är det liknande berättelser som skildras i de olika fokusgrupperna. De verkar också själva uppleva en sammanhållning gentemot polisen: *ungdomarna här ger stryk och slår tillbaka, det är det.. vi ger tillbaka till polisen om de slår oss.* Samma typ av historier berättas också av ungdomarna från Kronogården (Andersson & Bahtiri 2009). De berättar hur polisen behandlar dem på ett sätt som de upplever kränkande och förnedrande och att de brukar misshandla dem och lämna av dem ute i skogen. De förklarar att polisens agerande var en av de främsta orsakerna bakom upploppen i Kronogården.

Under ett samtal om polisen börjar också de unga männen i fokusgrupperna att berätta om upploppen i Rosengård: *När polisen trakasseras mot oss, vi blir arga. Alla samlas. Hade ingen hatat polisen hade ingen gått upp till upploppet och kastat sten. Hade det bara varit exempelvis ambulanser där uppe, ingen hade gått upp dit och kastat sten. Vi kastar sten på ambulans och brandkår, vilket vi inte vill göra för att de kommer hit och släcker bränder. Vi kastar på dem, vi vill att polisen ska komma fram. När polisen kommer, det är då vi kastar sten. Det är polisen som gör fel. Det är de som ska först komma fram där vi kan få vår, ge våld och så tillbaka mot dem.* Han fortsätter efter att ha blivit avbruten: *... hela Rosengård på plats vi krigar mot dem. De kör mot oss med vapen eller vad de hämtar. Vi springer tillbaka igen. Det har varit så mycket krig.* De unga männen berättar om upploppen i form av ett krig mellan ”hela Rosengård” och polisen. I min tidigare studie beskriver de unga männen från Kronogården på liknande sätt upploppen i deras stadsdel som ett krig. Denna illusion kan förklaras som en form av aktivt motstånd mot att vara stigmatiserad, och det ger en upplevelse av att vara delaktig i ett gemensamt äventyr (Andersson & Bahtiri 2009). Det är tydligt att de unga männen i fokusgrupperna upplever sig vara enade och starkt sammanhållna när de berättar om upploppen. Trots att flera av dem förklarar att de själva inte var aktiva, utan bara var på plats, berättar de som om de själva var en del av händelserna. Jag tolkar det som att återberättandet av upploppen ger en känsla av att ha varit delaktig och därmed fyller samma funktioner som för de unga männen i Kronogården.

Simmel (1970) menar att den viktigaste betydelsen av en strid är just enandet av gruppens medlemmar. Han förklarar att om gruppen befinner sig i ett antagonistiskt förhållande till en yttre makt stärker detta sammanhållningen i både medvetande och handling. Samtidigt omfattar striden inte samtliga. En del av intervjupersonerna tar direkt avstånd från upploppen. En av dem säger att det är det sämsta med Rosengård, och han förklarar: *typ, jag har varit med om när brandkåren vill släcka något.. de får sten på sig. Alltså, fattar du?! De kommer för att hjälpa, och de får stenar på sig. Hur dumt är inte det?!*

Eftersom upploppen får en sådan avgörande roll under samtalen med de unga männen kan de ändå tänkas ha positiva effekter för den vidare gemenskapen. Upploppen utgör ett historiskt skede som de delar i sin relation till Rosengård, vilket bör stärka deras upplevelser av tillhörighet. Hallin, Jashari, Listerborn & Popoola (2010) skriver i förhållande till samma upplopp om hur en konflikt med en gemensam fiende leder till att kollektiva gemenskaper får delade erfarenheter att återberätta och därmed blir del av ett gemensamt meningsskapande. Det innebär gemensamma utgångspunkter i deras sätt att tolka och förstå världen som i sin tur blir viktiga komponenter i deras identitetskonstruktioner (ibid).

Det finns fortfarande en yttre makt som de unga männen står helt enade emot och uttrycker fientlighet inför – media. I samtalen om Rosengård är media alltid närvarande och intervjupersonerna berättar hur de bidrar till en stigmatisering av både Rosengård och invandrare. De förklarar: *här, om en blir knivhuggen, de tar att det är skottlossning som har hänt. Ibland när det blir skottlossning, alltså utanför Rosengård, de skriver att det är Rosengård.* De berättar att journalisterna bara skriver negativa saker om Rosengård, men inte om t.ex. Rinkeby i Stockholm: *man hör bara att det är många invandrare, man hör inte att det är problem. Men här, man hör att det finns problem för att det finns många invandrare.* När jag frågar vad media är, svarar en av de unga männen snabbt: *vi kallar dem mytomaner. De älskar att ljuga!*

Sammanfattande slutsatser

Analysen visar att etnicitet är en viktig del av de unga människors identitet. Den konstrueras till stor del utifrån en upplevd gemenskap. Istället för att utgå från enskilda etniska ursprung väljer de att fokusera på det som de har gemensamt; upplevelsen av att ha ett annat ursprung är det svenska. Det kan förstås som en kollektiv upplevelse av att tillhöra kategorier som ”invandrare” och ”utlänning” och det är tydligt att de unga männen identifierar sig med dessa. Identifikationen är en konsekvens av hur andra har kategoriserat dem (Hall 1989) och den kan upplevas som ett stigmatiserande utanförskap. När samma beteckningar används av de unga

männen själva fungerar de däremot som ett sätt att göra motstånd mot upplevelser av stigmatisering (Lalander & Johansson 2007). Beteckningarna skapar då känslor av tillhörighet med en gemenskap som motsvarar den svenska. En sådan gemenskap upplever de unga männen också med övriga invånare i Rosengård där nästan 90 procent kan betecknas som invandrare. Denna gemenskap innebär trygghet och en möjlighet att undkomma upplevelser av stigmatisering.

Rosengård ger också de unga männen en chans att med hjälp av övriga invånares kulturella erfarenheter och kunskaper lära sig om sitt ursprung, vilket har stor betydelse för deras etnicitet. De upplever sig stå utanför etniska gemenskaper som bygger på ett gammalt koncept av etnicitet, både i Sverige och i sina respektive hemländer. I Rosengård har flera ungdomar samma behov av att konstruera nya etniciteter. Därför blir stadsdelen också utgångspunkt för en gemenskap som baseras på kollektiva upplevelser av att ha en ny etnicitet. De unga männen använder dessutom ett språkbruk som symboliserar deras tillhörighet till Rosengård och gemenskapen av nya etniciteter.

De unga männen upprättar tydliga gränser mellan den egna gemenskapen och svenskar. Eftersom de skapar nya etniciteter, och dessutom gör det utifrån en gemenskap som fäster stor vikt vid beteckningen invandrare, symboliserar etniskt svenskar olikhet i dubbel bemärkelse. Svenskar som symbol för olikhet underlättas också av att de bor i Rosengård, där de upplever att det inte finns några svenskar. De unga männen använder olika bostadsområden för att symbolisera etnicitet, vilket visar Rosengårds betydelse för deras egen konstruktion av etnicitet. Flyktingar från ett specifikt land upplevs som ett hot mot deras gemenskap, dels eftersom de faller inom kategorin invandrare, och dels som bosatta i Rosengård. Avståndstagandet till dessa blir en del av deras nya etnicitet; de intar en position mellan flyktingar och svenskar.

Den antagonistiska inställningen till polis och media fungerar stärkande för de unga männen sammanhållning, och de upplopp som har ägt rum i Rosengård bidrar till upplevelser av tillhörighet till stadsdelen. När de tillsammans berättar om hot och konflikter skapas gemensamma utgångspunkter för deras identitetskonstruktioner (Hallin, Jashari, Listerborn & Popoola 2010), i vilka etniciteten spelar en betydande roll (Hall 1989).

Källförteckning

Alinia, M. (2006) "Invandraren, 'förorten' och maktens rumsliga förankring. Berättelser om vardagsrasism" i *Den segregande integrationen: om social sammanhållning och dess hinder: rapport / av Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering*.

SOU 2006:73 Kamali, M (red.) s. 63-90. Stockholm: Fritze

Andersson, C & Bahtiri, F (2009) *Identitet Kronogården: en berättelse om utanförskap och social revansch*. Institutionen för individ och samhälle. Högskolan Väst.

Brante, T, Andersen, H & Korsnes, O. (red.) (2001) *Sociologiskt lexikon*. Stockholm: Natur och Kultur.

Bäckman, M. (2009) *Miljonsvennar: omstridda platser och identiteter*. Göteborg: Makadam.

Crang, M & Cook, I. (2007) *Doing ethnographies*. London: Sage.

Elias, N & Scotson J L. (1999) *Etablerade & outsiders: en sociologisk studie om grannskapsproblem*. Lund: Arkiv.

Fangen, K. (2005) *Deltagande observation*. Malmö: Liber.

Goffman, E. (2008) *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Jonsson, R. (2007) *Blatte betyder kompis: om maskulinitet och språk i en högstadieskola*. Stockholm: Ordfront.

Lalander, P. (2009) *Respekt – gatukultur, ny etnicitet och droger*. Malmö: Liber

Lalander, P & Johansson, T. (2007) *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. Lund: Studentlitteratur.

Peterson, A, Svensson L G., Addo, T. (2003) *Ungdomar i vardagens väv. En sociologisk studie av ungdomars gruppbildande i en storstadsförort*. Lund: Studentlitteratur.

Sernhede, O. (2007) *Alienation is my nation: hiphop och unga mäns utanförskap i Det nya Sverige*. Stockholm: Ordfront.

Simmel, G. (1970) *Kamp*. Uppsala: Argos

Wibeck, V. (2010) *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.

Internetkällor

Limhamn.se/Om Limhamn. Tillgänglig:

<http://www.limhamn.nu/modules/tinyd0/index.php?id=2> 2010-11-25

Malmö.se/kommun & politik/Stadsdelar/Rosengård/Fakta om Rosengård.

Tillgänglig: <http://www.malmo.se/Kommun--politik/Om-oss/Stadsdelar/Rosengard/Fakta-om-Rosengard.html> 2010-12-15

Malmö.se/kommun & politik/Stadsdelar/Rosengård/Fakta om Rosengård/Statistik.

Tillgänglig:

<http://www.malmo.se/download/18.41e3f8771203894659480006117/20.Roseng%C3%A5rd.pdf>
2010-12-15

Hall, S. (1989) *Ethnicity: Identity and Difference*. Tillgänglig:

[http://www.csus.edu/indiv/l/leekellerh/Hall,%20Ethnicity Identity and Difference.pdf](http://www.csus.edu/indiv/l/leekellerh/Hall,%20Ethnicity%20Identity%20and%20Difference.pdf) 2010-11-20

Hallin, P O, Jashari, A, Listerborn, C & Popoola, M. (2010) *Det är inte stenarna som gör ont. Röster från Herrgården, Rosengård – om konflikter och erkännande*. Malmö: Malmö

University Publications in Urban Studies (MAPIUS) 5. Tillgänglig:

<http://www.mah.se/upload/MAPIUS5%20%20Det%20%C3%A4r%20inte%20stenarna%20som%20g%C3%B6r%20ont.pdf> 2010-11-13

Wacquant, L. (2009) *Designing urban seclusion in the twenty-first century*. Tillgänglig:

http://www.re-public.gr/en/?p=2881#_ftn1 2010-11-03

Svenska Akademiens Ordbok.

Tillgänglig: <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/> 2010-12-05